

De Grønne Sider er et tilbagevendende opslag i *Arkitekten*, dedikeret til bæredygtig renovering, restaurering og konvertering. I hvert nummer ser vi på nye produkter, processer og specialister med særlige egenskaber og kompetencer inden for ressource- og energiforbrug, genanvendelse, bortskaffelse og brugeradfærd. Her er fem bud på urbane haver.

Havetid

Den engelske arkitekt Carolyn Steel skrev i 2008 bogen „Hungry City“, hvori hun redegør for, hvordan byers planlægning og udbredelse indtil jernbanens introduktion var afhængige af fødevarerforsyningen. I dag er denne fysiske nærhed ikke længere nødvendig, produktion af fødevarer er ikke fysisk og visuelt til stede i storbyen og derfor også mindre til stede i folks bevidsthed. En række aktuelle projekter forsøger med forskellige udgangspunkter at rette op på dette forhold. At føde en storby kræver enorme mængde af fødevarer, som ofte fremstilles og transporteres på ubæredygtig vis, og et gennemgående træk for de projekter, der her præsenteres i relation til fødevarerproduktion og -distribution er, at de aktivistiske, netværks- og identitetsska-

bende elementer med få undtagelser er stærkere og vigtigere end reelt at blive selvforsynende med fødevarer.

Prags Have

På Prags Boulevard i København pusler en efterhånden ret stor flok mennesker dagligt med at holde have. Det ser nogle gange ud, som om der er flere mennesker end planter i haven, men haven er heller ikke nogen helt almindelig have. Bedene er placeret i pallerammer, og pletter og krukker er alle løftet over jorden på paller. Selv om Prags Have, som projektet hedder, er placeret på grunden, som tidligere husede Sadolins lakfabrik, er jorden dog ikke længere giftig. Projektet er inspireret af haveprojekter i andre storbyer, bl.a. Prinzessinnengarten i Berlin, og beskriver sig selv som et midlertidigt urbant

eksperiment for alle, der har lyst til i fællesskab at opbygge og dyrke en offentlig grøn byhave.

Projektet drives af en flok unge frivillige og er støttet af Amager Øst Lokaludvalg og Snabslanten, Københavns Kommunes pulje til unge projekter i byen.

Søg efter 'Prags Have' på Facebook

Givrum.nu

Prags Have deler adresse med en række andre aktivistiske initiativer, der alle har det til fælles, at de huses af Givrum.nu – et netværk med udgangspunkt i Bolsjefabrikken i Københavns Nordvestkvarter. Givrum.nu beskriver selv deres drøm som „at flere tomme bygninger bliver taget i brug som værksteder, kontorer, atelierer eller lignende, alt imens de står og venter på at blive renoveret eller revet ned. Ved at etablere og facilitere brugerstyrede miljøer, varetages drift og vedligeholdelse af de tomme bygninger, og når drømmen bliver til virkelighed, åbner vi ikke alene dørene til de tomme bygninger, men også for en ny og mere demokratisk måde at tænke og organisere kultur og byplanlægning på”. Grunden på Prags Boulevard er lånt af Azko Nobel, der ejer resterne af Sadolin & Holmblad, og foruden haven forefindes her et cykelværksted, arkitekter og grafikere, det aktivistiske forskningsnetværk Supertanker og det alternative fødevaremarked Københavns Fødevarerfællesskab.

www.givrum.nu

Københavns Fødevarerfællesskab

Københavns Fødevarerfællesskab er et alternativ til den kapitalistisk baserede fødevarerøkonomi, supermarkeds kæderne baserer sig på. Organiseret som en medlemsejet og -drevet forening har Københavns Fødevarerfællesskab erstattet kravet om profit med et krav om at deltage og bidrage med egen arbejdskraft for at få adgang til de økologiske og lokalt producerede fødevarer. Projektet er inspireret

af Park Slope Food Coop i Brooklyn, NY, foreningen stiftedes i april 2008 og rundede i maj 2000 medlemmer.

www.kbhff.dk

Nabohaven

Lidt længere ude på Amager er en anden flok frivillige i gang med at etablere en 'nabohave' på en tom grund imellem Telemarksgade og Romsdalsgade. Projektet er blevet til som en del af områdeløftet Sundholmskvarteret, og det har netop modtaget støtte fra Amager Vest Lokaludvalg. Grunden, som oprindeligt husede Heidelbergs fabrikker, er ligesom Prags Have stærkt forurenet, og da den ydermere er ejet af både boligelskabet Vibø, Københavns Kommune og en privat investor er midlertidighed og mobilitet et stort tema i dette projekt, som også i høj grad har til formål at samle og engagere beboere fra dette socialt meget fragmenterede område af byen.

Urtekusserne

I Aarhus har en gruppe af kvindelige kaospiloter etableret sig som ambassadører for det, de selv beskriver som den beskidte kunst at holde have inden døre, og bestyrer bl.a. en webshop, hvor man kan købe udstyr, designet særligt til dette formål. Urtekusserne har i første omgang etableret sig på Facebook, hvor de har et voksende følge af interesserede, som diskuterer og byder ind med forslag til produkter, metoder og relevante referencer til ligesindede. Urtekusserne beskriver selv, at deres mission er at muliggøre indendørs urban farming, og med deres aktivistiske og netværksbaserede tilgang til projekt- og forretningsudviklingen ligger de i umiddelbart forlængelse af mange af de andre aktører inden for den nye urbane have/fødevarerbevægelse. *jp*

Carolyn Steel kan i slutningen af juli opleves på Future Perfect-festivalen i Karlstad i Sverige og kan desuden ses på ted.com

